

# BOTANICUM

KASVITIEEN TIEDOTUSLEHTI • 1/2014 • 31.1.2014

Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskuksen Luomuksen kasvitieteen yksikkö  
sekä Biotieteiden laitos (kasvibiologia)

Vastaava päätoimittaja Marko Hyvärinen, marko.hyvarinen@helsinki.fi

Toimittaja Leena Helynranta, leena.helynranta@helsinki.fi

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO  
KASVITIEDE

## Kasvitieteen kollokvio

Kasvitieteen kollokviot järjestetään **torstai-iltapäivinä kello 14.00–15** Kaisaniemessä kasvimuseorakennuksen Nylander-salissa. Esitykseen voi hakea kahvin mukaan toisen kerroksen kahvihuoneesta. Kollokvion järjestäjänä toimii Sampsa Lommi (@helsinki.fi).

- **27.2. Sami Aikio:** Vieraslajien leviäminen ja habitaatit Kastikka-tietokannassa.
- **6.3. Emily Sessa:** Exploring reticulate evolution in ferns: genes, genomes, phylogeny, and physiology.
- **20.3. Tuomo Niemelä:** Afrikan sienikirjoja tekemässä.

## Kasvitieteen yksikön henkilökunta

**Paula Björn** työskentelee vuoden alusta lähtien Kasvimuseolla osastosihteerin (Anne Mainas) sijaisena. Paula hoitaa erityisesti talousasioita kuten osto- ja matkalaskujen tiliöimistä. Entisenä kvestuurilaisena Paulalla on valmiiksi hyvä tuntuma tehtävään ja yliopistoon.



## Vierailijoita

1.11.2013–2.2. **Viktorija Tarasova**, Venäjä, Petrozavodsk State University. *Lichens of Karelia and Archangelsk region*. Yhteyshenkilö Leena Mylly.

5.12.2013–4.12. **Qinghua Wang**, Kiina, Beijing, Chinese Academy of Sciences, Institute of Botany, Herbarium (PE), State Key Laboratory of Systematic and Evolutionary Botany. *The taxonomic revision of Ulota and its phylogenetic relationship with Orthotrichum*. Yhteyshenkilöt Sinikka Piippo ja Xiaolan He.



Tarasova



Wang

9.1. **Lennart Stenberg**, Sweden, Stockholm, Swedish Museum of Natural History. *Hieracium & Ranunculus auricomus in Norrbotten*. Yhteyshenkilö Alexander Sennikov.

6.–16.2. **M. Gökhan Halici**, Turkki, Kayseri, Erciyes University. *Cladonia-suvun jäkälät*. Yhteyshenkilöt Leena Mylly ja Teuvo Ahti.

6.–16.2. **Mustafa Kocakaya**, Turkki, Yozgat, Bozok University. *Cladonia-suvun jäkälät*. Yhteyshenkilöt Leena Mylly ja Teuvo Ahti.

2.–8.3. **Emily Sessa**, USA, University of Florida. *Saniaiset, erityisesti suku Dryopteris*. Yhteyshenkilöt Aino Juslén ja Henry Väre.



Sessa

## Matkoilla

8.–18.1. **Annina Launis**, UK, University of Nottingham, British Lichen Society International Symposium, poster *Genus Micarea and other crustose lichens on decaying trees* (Launis, A., Pykälä, J. & Mylly, L.) ja Edinburghin herbaario, Dr. Brian Coppinsin vieraana tutustumassa mm. *Micarea*-suvun näytteisiin.

4.–5.2. **Sinikka Piippo**, Kirkkonummi, Majvik, [Argumenta hanke](#) (SYKE, Metla): Ekosysteemipalvelut ja ihmisen terveys. Mitä hyötyä ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille on monimuotoisesta luonnosta?

## Saatuja apurahoja

**Teija Alanko**, Koneen Säätiö, 1 000 € XIV Nordic Theoretical Archaeology Group 2014 -konferenssiin Tukholmassa, jossa esitelmä *Plant remains from medieval and early modern gardens: can macrofossils answer questions about gardening and lifestyle?*

**Henry Väre**, Suomen tietokirjailijat, 4 000 € luovaan kirjalliseen työskentelyyn. *Suomen suokasvio* -tietokirja.

## Circumpolar Boreal Vegetation Map workshop Helsingissä

Arktisen neuvoston luonnonsuojelutyöryhmän (CAFF – Conservation of Arctic Flora and Fauna) kasviryhmän (CFG – Circumpolar Flora Group) boreaalinen kasvillisuuskarttahanke (CBVM – Circumboreal Vegetation Map) pitää Eurasia workshopin Helsingissä 19.–20.2. **Henry Väre** osallistuu kokoukseen.

## Sienitiimissä tapahtuu

Museon vuoden 2012 kartuntakertomus (Piirainen ym. 2013, ks. uusia julkaisuja 146) ilmaisee, että sienikokoelmissa oli tuolloin ensi kertaa virallisesti enemmän muita sieniä kuin jäkäläiä: 422 677 näytettä, kun jäkäläiä oli 420 630; yhteensä siis yli 843 000 näytettä. Viime vuoden tiedot eivät ole vielä saatavilla, mutta virallinen kokonaisluku on nyt yli 850 000. Museomme sienikokoelmat ovat maailman kymmenen suurimman joukossa.

Raportti *Peltigera*-Workshopista Genovassa 2013 on ilmestynyt: [International Lichenological Newsletter](#) 46(2): 9–10. 2013. Sivulla 10 on hyvät kuvat **Orvo Vitikaisesta** ”in action” Genovan yliopiston laboratoriossa ja maastossa Ligurian Apenniineilla.

**Teuvo Ahti** ja pietarilaiset tutkijat D. Himelbrant ja I. Stepanchikova kävivät Vantaalla Metsäntutkimuslaitoksen herbaariossa (HFR) etsimässä Leningradin alueelta kerättyjä jäkälänäytteitä; niitä löytyikin yli 100, etenkin Viljo Kujalan näytteitä Raivolan lehtikuusimetsästä ja Valkjärven Veikkolasta. Lisäksi löytyi mm. Veli Räsäsen Kanadasta kuvaamien jäkäläien isotyyppijä. Myös **Viacheslav Spirin** on käynyt tutustumassa HFR:n melko mittaviin kääväkaskokoelmiin. Puiden mikrosienikokoelmat (esim. *Lachnellula*) ovat myös merkittäviä.

Global Plants Initiative (GPI) -hankkeessa jatketaan tyyppinäytteiden digitointia. Vastikään on ohitettu 10 000 digitoidun tyyppinäytteen rajapyykki, minkä uutisen voimme tässä juhlamielellä jakaa! [JSTOR Global Plants](#) toimii maaliskuun loppuun asti käyttäjätunnus/salasana yhdistelmällä HELSINKI/globalplants.

**Diana Weckman** jatkaa sienten viivakoodausta Finnish Barcode of Life (**FinBOL**) -hankkeessa ja työskentelee tiimissämme muutaman kuukauden ajan taas keväällä.

Aino Henssenin jäkälänäytteiden digitointi edistyy. Sienitiimissä työskentelevä **Victor Arribas Sundell** on saanut päätökseen noin 8 000 Henssen-näytteen digitoinnin. Digitoituja näytteitä tullaan säilyttämään Acharius-salin eteisen kaapeissa. Näytteet eivät ole aakkosjärjestyksessä, mutta haluamansa näytteen voi löytää viivakoodinumeron perusteella. Näytetiedosto löytyy Luomuksen verkkoasemalta O (käyttöoikeus tarvitaan): Mycology Division/Digitized specimens/Lichenes-Henssen.accdb.

Lawrence Glacy Utahista oli ensimmäinen vieraileva tutkija joka tuli katsomaan erityisesti Aino Henssenin jäkäläkokoelmia. Hän oli tyytyväinen vierailuunsa ja aikoo saapua uudestaan ensi syksynä tai ainakin ensi vuonna. Oli myös arvokasta, että myös koko Aino Henssenin julkaisutuotanto oli hänelle nähtävissä. Viktoria Tarasova Petroskoista on määrittänyt Arkangelin alueelta keräämäänsä jäkäläaineistoa. Hän palaa Karjalaan 2.2.

Rupijäkälätutkimukselle on luvassa lisää PUTTE-rahoitusta (Leena Myllys ja Soili Stenroos). Myllyksen lahopuuhankeessa jatkaa **Annina Launis** ja Stenroosin kirjahankeessa **Saara Velmala**. Rupijäkäläkirja on aikataulussa. Lähes kaikki tekstit ovat jo toimitettavana, kuvat odottavat lopullista tarkistamista ja kartat ovat valmiina. **Tea von Bonsdorffin** luotsaama indikaattorisienikirja etenee sekini vauhdikkaasti, ja sen odotetaan ilmestyvän kuluvan vuoden syksyllä.

Torvijäkälätutkimus (Soili Stenroos ja **Raquel Pino Bodas**) jatkuu mm. uuden Marie Curie -hankkeen turvin. Rahoitus on myönnetty kahdeksi vuodeksi, ja lopulliset sopimuspaperit ovat parhaillaan allekirjoitettavana. Raquel jatkaa siis Helsingissä MC-stipendiaattina 1.7. alkaen, nykyisen intendentinsijaisuutensa päätyttyä.

**Otto Miettinen** on juuri palannut Yhdysvalloista. Hänen Marie Curie -stipendikautensa jatkuu kuitenkin vielä 17.10. saakka. Otto asettuu Orvo Vitikaisen entiseen työhuoneeseen kolmanteen kerrokseen.

Nämä siis vain joitain otteita tiimin toiminnasta. Näin uuden työvuoden alussa ja kehityskeskustelujen kynnyksellä saa taas todeta, että tiimi tekee erinomaista ja monipuolista työtä. Kiitokset kaikille! Harvinainen tilaisuus on myös ollut saada pitää tiimivahvuudessa kahta ulkomaista työntekijää, V. Arribas ja R. Pino Bodas, jotka ovat molemmat antaneet hienon työpanoksen. *El grupo está muy contento por el gran trabajo de su miembro español, muchas gracias.* — Soili Stenroos

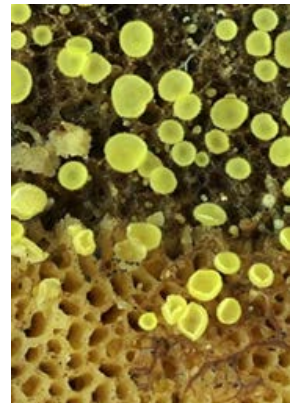
## Tohtorikoulutettava / Turun yliopiston Kasvimuseo & Riksmuseet

Ruotsin Artdatabankenin rahoittamaan projektiin *Hyaloscyphaceae s. l. and related genera of Helotiaceae (Helotiales, Ascomycota) in Sweden* haetaan väitöskirjaopiskelijaa 2014 (2015) – 2018 (2019). Projekti on alustavasti suunniteltu alkavaksi tänä kesänä; aloituspäivämäärässä on kuitenkin joustovaraa. Projekti on yhteinen Turun yliopiston Kasvimuseon ja Riksmuseetin välillä. Rahoitus on myönnetty koko neljän vuoden jaksolle (= 3.1 miljoonaa kruunua).

Projektissa selvitetään huonosti tunnetun kotelosientien *Helotiales*-lahkon taksonomiaa ja fylogeniaa.

Väitöskirjaopiskelijasta kouluutuu jäkälöitymättömien, saprofyyttisten kotelosientien ekspertti, joita maailmanlaajuisestikaan ei ole tungokseksi asti. Työn pääohjauksvastuu on allekirjoittaneella ja työn alkuvaiheessa suorituspaikkana on Turun yliopiston Kasvimuseo. Työn keskivaiheessa painopiste työn ohjauksessa siirtyy Dr. Karen Hansenille (Riksmuseet, Tukholma) ja tämä edellyttää vuoden – puolentoista asumista Tukholmassa. Palkka määräytyy Ruotsin palkkatasoa mukailen ja on siten Suomen tasoa korkeampi, alkuvaiheessa ehkä noin 2300–2400 euron luokkaa (Suomessa tohtorikoulutettava aloittaa yleensä tasolta 2150 € eli Vaati 2 / Henki 3).

Hakijalta edellytetään ylempää korkeakoulututkintoa biologian alalta. Aikaisempaa kokemusta sienimikroskopiasta ei tarvitse olla mutta kaikki sieniin ja niiden tunnistamiseen/luokitteluun liittyvä tutkimus- tai kurssikokemus, kiinnostus ja intohimo on eduksi. Hakijoista potentiaalisimmat haastatellaan Turussa kevään aikana. Kiinnostuksesi voit ilmoittaa osoitteeseen [sephuh@utu.fi](mailto:sephuh@utu.fi) seuraavien 2–3 lähiviikon aikana (ilmoitus jätetty 21.1.2014) varustettuna CV: llä ja lyhyellä kertomuksella mahdollisuksistasi 1) muuttaa Turkuun / Tukholmaan, 2) sitoutua projektiin ja 3) mahdollisuksistasi suorittaa väitöskirjaopinnot neljässä vuodessa. — Seppo Huhtinen, puh. 040 5162 662



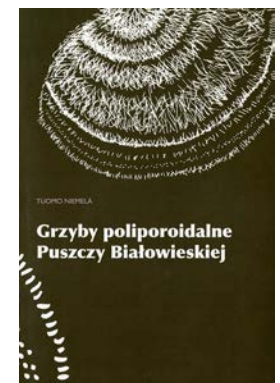
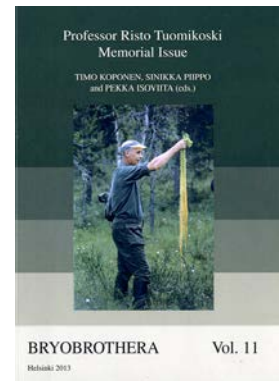
### Kätevä pilvipalvelu suurten tiedostojen jakamiseen turvallisesti

Useiden gigatavujenkin kokoiset tiedostot on helppo jakaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksen tarjoamassa **Funet FileSender** -verkkopalvelussa. Tiedostonjakopalvelu on kaikkien Haka-käyttäjätunnistusjärjestelmään kuuluvien Funet-organisaatioiden (mm. Helsingin yliopiston) käytettävissä ilman erillisiä toimenpiteitä. Sisäänkirjautumiseen käytetään Helsingin yliopiston käyttäjätunnusta ja salasanaa. Sekä lähettäminen että vastaanottaminen onnistuu normaalin nettiselaimen avulla ilman ohjelmien asentamista. Palvelu ei ole tarkoitettu tiedostojen pysyvässäilytykseen, vaan tiedostot poistuvat jaosta määräajan kuluttua. Tutustu FileSenderiin ja katso hauska esittelyvideo osoitteessa <http://www.csc.fi/hallinto/funet/palvelut/filesender>.

**Need to share a large file up to several gigabytes?** Funet FileSender, a browser-based filesharing service provided by CSC – IT Center for Science, could be the answer. For more information visit <http://www.csc.fi/english/csc/news/news/filesender>.

### Uusia julkaisuja 2013

133. Blinova, I.V. & **Koistinen**, M. 2013: A review of *Characeae* (Charophyta) in Murmansk Region (Russia) with notes on a new record of *Chara virgata*. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 57–64.
134. Blinova, I.V. & **Uotila**, P. 2013: *Schoenus ferrugineus* (Cyperaceae) in Murmansk Region (Russia). — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 65–74.
135. **von Bonsdorff**, T., **Niskanen**, T., **Kytövuori**, I., **Liimatainen**, K., Huhtinen, S., Vauras, J., Kokkonen, K., Söderholm, U., Kekki, T., Kosonen, L., Höijer, P. & Roponen, P. 2013: New national and regional biological records for Finland 3. Contributions to agaricoid and ascomycetoid taxa of fungi 2. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 111–118.
136. **Enroth**, J., Nyqvist, P., Malombe, I., Pellikka, P. & **Rikkinen**, J. 2013: Additions to the moss flora of the Taita Hills and Mount Kasigau, Kenya. — Polish Botanical Journal 58: 495–510.
137. Flakus, A., Sipman, H.J.M., Bach, K., Rodriguez Flakus, P., **Ahti**, T., Schiefelbein, U., Palice, Z., Jablonska, A., Oset, M., Meneses Q.R.I. & Kukwa, M. 2013: Contribution to the knowledge of the lichen biota of Bolivia. 5. — Polish Botanical Journal 58(2): 697–734.
138. **Hægström**, C.-A. 2013: PAAVO HAVAS. Muistopuhe Suomen Tiedeseuran kokouksessa 22 p:nä huhtikuuta 2013. — Societas Scientiarum Fennica, Sphinx, Vuosikirja – Årsbok – Yearbook 2012–2013: 122–126.
139. **Hægström**, C.-A., Carlsson, R. Hægström, E. & Sundberg, K. 2013: *Epilobium hirsutum* in the Åland Islands, SW Finland. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 105–110.
140. Hawksworth, D. L., **Ahti**, T., Coppins, B. J., & Sipman, H. J. M. 2013: (2237) Proposal to reject the name *Lichen quisquiliaris* in order to protect the name *Leprocaulon microscopicum* (Ascomycota: Leprocaulales: Leprocaulaceae). — Taxon 62(6): 1334–1337.
141. **He**, X. & **Sun**, Y. 2013: Multigene evidence reveals the systematic position of *Pleurocladopsis simulans* (C. Massal.) R. M. Schust. within *Schistochila* Dumort., *Schistochilaceae*. — Polish Botanical Journal 58 (2): 467–474.
142. **Koponen**, T., **Piippo**, S. & **Isoviita**, P. (eds.) 2013: Professor Risto Tuomikoski Memorial Issue. — Bryobrothera 11: 1–347.
143. **Laaka-Lindberg**, S., **Miranto**, M., Rytteri, T., **Väre**, H. & **Hyvärinen**, M.: Kasvien ex situ -suojelua ESCAPE-hankkeessa: uuden siemenpankin ensimmäiset kasvit. — Lutukka 29(4): 111–117.
144. **Niemelä**, T. 2013: Grzyby poliporoidalne Puszczy Białowieskiej. — 142 s. Białowieski Park Narodowy, Białowieża.
145. **Piirainen**, M.: Saako luontoa manipuloida? — Lutukka 29(4): 98
146. **Piirainen**, M., **He**, X., **Salo**, P. & **Skytén**, R. 2013: Accessions to the Botanical Museum of the Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki, in 2012. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica. 89: 186–190.
147. **Sennikov**, A.N. & Lazkov, G.A. 2013: Taxonomic corrections and new records in vascular plants of Kyrgyzstan, 2. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 125–138.
148. **Uotila**, P. & **Koistinen**, M. 2013: Lehijärven kasveja sukeltamassa ja soutamassa. — Hattulan joulu 25: 12–16.
149. **Uotila**, P. 2013: Finnish botanists on the Kola Peninsula (Russia) up to 1918. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 75–104.
150. **Väre**, H. 2013: Johan Ernst Adhemar Wirzén – the last demonstrator in botany at Alexander University. — Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 89: 35–41.



### Uusia julkaisuja 2014

1. Högnabba, F., **Pino Bodas**, R., Nordin, A., **Myllys**, L. & **Stenroos**, S. 2014: Phylogenetic position of the crustose *Stereocaulon* species. — Lichenologist 46: 103–114.
2. Lazkov, G.A. & **Sennikov**, A.N. 2014: New records in vascular plants alien to Kyrgyzstan. — Biodiversity Data Journal 2: e1018.

3. Leavitt, S.D., Lumbsch, T.H., **Stenroos**, S. & St. Clair, L.L. 2014: Pleistocene speciation in North American lichenized fungi and the impact of alternative species circumscriptions and rates of molecular evolution on divergence estimates. — PLoS ONE 8(12): e85240. doi:10.1371/journal.pone.0085240
4. Poczai, P., **Bell**, N. & **Hyvönen**, J. 2014: Imre Festetics and the Sheep Breeders' Society of Moravia: Mendel's Forgotten "Research Network". — PLoS Biology. 12, 1, e1001772.

### Juhlakirja Risto Tuomikoskesta (usia julkaisuja 142)

24.1.2011 tuli kuluneeksi sata vuotta professori Risto Tuomikosken syntymästä. Suomen Sammalseuran kustantaman muistojulkaisun ilmestymistä juhlittiin 24.1.2014 Kaisaniemen kasvihuoneilla. Esipuheen mukaan kirjassa on pyritty kertomaan Tuomikosken koko monipuolinen elämäntarina, mikä käy ilmi sisällysluettelostakin:

- The biography of Professor Risto Tuomikoski: bryologist, entomologist, linguist, mycologist, vegetation scientist and ecologist (T. Koponen)
- The Godson's memories of Risto Tuomikoski as a person, in the field and at the microscope (P. Kaira)
- Student's memories of Risto Tuomikoski (M. Haapasaari)
- A field trip with Risto Tuomikoski (K. Mikkola)
- Risto Tuomikoski as a vegetation researcher and ecologist (R. Ruuhijärvi)
- Risto Tuomikoski as a bryologist (T. Koponen)
- The vascular plant and miscellaneous publications of Risto Tuomikoski (T. Koponen)
- Risto Tuomikoski as a mycologist (V. Hintikka)
- Risto Tuomikoski as an entomologist (P. Vilkkamaa)
- Risto Tuomikoski as a linguist (F. Karlsson)

Kirjan toiseen puoliskoon on koottu Tuomikosken kirjeenvaihto ruotsalaisen bryologin Herman Perssonin kanssa (131 kirjettä), joka valottaa tutkijan elämää vuosina 1938–58. Juhlajulkaisua myy Tiedekirja (Kirkkokatu 14) hintaan 45 €



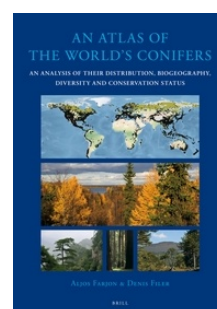
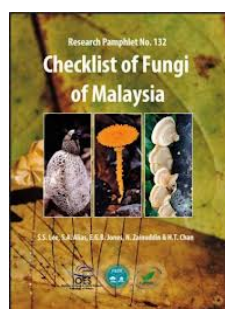
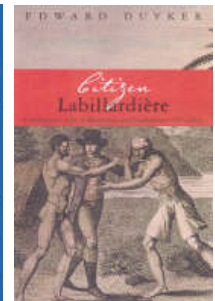
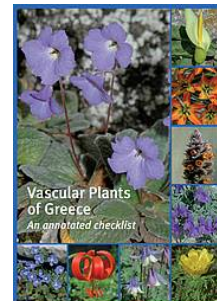
Tuomikoski Memorial -kirjan kirjoittajat: Rauno Ruuhijärvi, Kauri Mikkola, Timo Koponen, Sinikka Piippo, Pekka Vilkkamaa, Veikko Hintikka, Fred Karlsson. Valokuva Xiaolan He 24.1.2014.



Kansikuvassa prof. Tuomikoski ja *Sphagnum riparium*, Kuusamo 1969.

### Kasvitieteen kirjaston uutuuksia

- Dimopoulos, P., Raus, T., Bergmeier, E., Constantinidis, T., Iatrou, G., Kokkini, S., Strid, A. & Tzanoudakis, D. 2013: Vascular plants of Greece. An annotated checklist. — Englera 31: 1–372.
- Duyker, E. 2003: Citizen Labillardière. A naturalist's life in revolution and exploration (1755–1834). — 383 s. Miegunyah Press, Carlton, Victoria.
- Farjon, A. & Filer, D. 2013: An atlas of the world's conifers. An analysis of their distribution, biogeography, diversity, and conservation status. — 512 s. Brill, Leiden, Boston.
- Scharfetter, E. & Hübl, E. 2013: Gefäßpflanzenflora niederösterreichischer Ruinen. — Abhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Österreich 39: 1–187.



### Teuvo Ahdin lahjoituksia:

- Lee, S.S., Alias, S.A., Jones, E.G.B., Zainuddin, N. & Chan, H.T. 2012: Checklist of Fungi of Malaysia. — 556 s. Research Pamphlet No. 132. Forest Research Institute Malaysia, Kepong, Selangor.

- Lesica, P. 2012: *Manual of Montana Vascular Plants*. — 771 s. BRIT Press, Botanical Research Institute of Texas, Fort Worth.
- Petrini, L.E. 2013: *Rosellinia – a world monograph*. — *Bibliotheca Mycologica* 205: 1–410.
- Svensson, M. 2013: Occurrence patterns of dead wood and wood-dependent lichens in managed boreal forest landscapes. — *Acta Universitatis Agriculturae Sueciae* 84.
- Wang, L. 2012: *Zhongguo Yunnan diyi. Lichens of Yunnan in China*. — 238 s. Shanghai kexue jishu chubanshe, Shanghai. [Translitterointi Eeva Henriksson]
- Xiong, Y. (ed.) 2007: *Qian Yu Xiang E jiaojie diqu taixianzhiwu wuzhong duoyangxing yanjiu. Research on Bryophyte Diversity of the Intersection converge of Guizhou, Chongqing, Hulan, Hubei*. — 281 + 16 s. Guizhou keji chubanshe, Guiyang. [Translitterointi Eeva Henriksson]



#### Leif Schulmanin lahjoitus:

Vettorazzo, E. (ed.) 2006: *Codex Bellunensis. Erbario Bellunese del XV secolo*. Londra, British Library, Add. 41623. Facsimile e Commentario. — 136 + 148 s. Feltre Parco Nazionale Dolomiti Bellunesi, Feltre, Belluno.

#### Viktoria Tarasovan lahjoitus:

Urbanavičius, G.B. 2010: *Список лишенофлоры России. A checklist of the lichen flora of Russia*. — 194 s. Nauka, St. Petersburg.

Orvo Vitikainen on lahjoittanut kirjastolle arvokkaan kirjasarjan *Bibliotheca Lichenologica* (ilmestynyt 108 osaa), joka tullaan sijoittamaan keskimuseon jäkäläkokoelmiin.



#### Siemeniä opetukseen ja tutkimukseen puutarhojen siemenvaihdon kautta

Kasvitieteen yksikkö välittää tutkijoille ja opettajille, luovutussopimusta vastaan ja maksutta, siemeniä puutarhojen kansainvälisen siemenvaihdon kautta. Yksiköllä on vaihtoyhteys runsaan 200:n eri puolilla maapalloa sijaitsevan kasvitieteellisen puutarhan, arboretumin ja tutkimuslaitoksen kanssa. Lisäksi yksikkö julkaisee talvella 2014–2015 oman vaihtoluettelon. Siihen kerätään siemeniä kesällä 2014. Samalla Suomen luonnonkasvien siemeniä on mahdollista kerätä tutkijoiden tarpeisiin. Jos tarvitset siemeniä, ota pikaisesti yhteyttä intendentti **Leo Junikkaan**, [leo.junikka@helsinki.fi](mailto:leo.junikka@helsinki.fi).



#### Kansainvälinen siemenvaihto 2013

Kasvitieteen yksikkö julkaisi 2013 siemenvaihtoluettelon *Delectus Seminum* 2013. Vaihtoluettelo lähetettiin 208 vaihtokumppanille. Siemeniä lähetettiin 96 tilaajalle yhteensä 732 annosta. Siemeniä saatiin 28 vaihtokumppanilta yhteensä 181 annosta.

#### Kasvitieteellisen puutarhan ystävät

- **Retki yliopistomuseoon** (Arppeanum, Snellmaninkatu 3) **lauantaina 8.2.** klo 13. Opastettu kierros kestää 1,5 tuntia. Pääsymaksua ei ole, ja yhdistys maksaa opastuksen. Kokoonnutaan museon 2. kerroksen tuloaulassa. Ilmoittautumista ei tarvita. Pysyvän näyttelyn lisäksi esillä on kaksi vaihtuvaa näyttelyä: **SIPERIAAN!** Matias Aleksanteri Castrén Siperiassa ja **MUOTOVALIOITA**. Anton Ravander-Rauaksen eläinmuotokuvia.
- **Kevätkokous torstaina 13.3.** klo 17.30 Kaisaniemen Linkola-salissa. **Henry Väre: Dendrologian Seuran Etelä-Korean retki.**

#### Suomen Sienseura

Kokoukset tiistaisin klo 18 Tieteiden talolla, Kirkkokatu 6, Helsinki.

- **11.2.** Hanna Tuovila: Mycocaliciales-lahko, pihkansyönin huippuyksikkö.
- **11.3.** Vuosikokous. Petri Roponen: Suomen Sienseuran sivuston ([funga.fi](http://funga.fi)) esittely

## Harald Lindbergin poika ”Hakån” tunnetaan Kanarialla

Torstaina 16. tammikuuta Teneriffan itäosissa satoi reippaasti pitkälle iltapäivään. Maastoretki piti vaihtaa museovierailuun, kohteena **Museo de la Naturaleza y el Hombre** Santa Cruzin vanhan kaupungin kupeessa vuonna 1745 alkunsa saaneessa arvokasrakennuksessa. Museon näyttelyt esittelevät kolmessa vaikuttavassa kerroksessa hyvin monipuolisesti sekä Kanarian luontoa että arkeologiaa (josta saarten aboriginaalien eli guantsien muumiot ja sellaisen osat jäivät erityisesti mieleen).

Museon *Invertebrados*- eli selkärangatonosastolla kiintyi huomio laajaan seinäalaan, jolla komeilivat nimi **Hakån Lindberg** ja vuodet 1898–1966. Teksti kertoi jotakuinkin näin: ”Kanarian hyönteistieteen historiasta nousevat esiin monet suomalaiset retkikunnat, jotka toteuttivat monta tutkimusmatkaa saarille vuosina 1931, 1947, 1949, 1950 ja 1951. Matkalaisiin kuului Hakån Lindberg, ludeasiantuntija, joka vieraili kaikilla saarilla ja keräsi intensiivisesti monenlaisia hyönteisiä. Tutkimusmatkoilla pyydystettyä aineistoa säilytetään Helsingin Eläinmuseossa; Hakån Lindbergin kokoelma on suurimpia ja parhaiten säilyneitä Kanarian hyönteiskokoelmia.”

Toisessa tekstikohdassa mainittiin, että oheiset kovakuoriaisnäytteet ovat ”Hakånin” Teneriffan luonnontieteelliselle museolle lahjoittamia ja hänen isänsä **Harald Lindbergin** (1871–1963), ”tämän hyönteisryhmän spesialistin”, määrittämiä. Siispä opimme, että kasvitieteilijänä tuntemamme Harald oli myös hyönteismies ja että hänen poikansa Håkan (oikeinkirjoitus!) oli aikanaan suorastaan huippuentomologi. Luomuksen nettisivuilta Hans Silfverbergin hyönteiskokoelmien historiaa käsittelevästä artikkelista kävi vielä ilmi, että ”muutama harrastaja on myös liikkunut ulkomailla, aivan erityisesti on tällöin syytä mainita Harald Lindberg, jonka kovakuoriais-kokoelma lopulta käsitti satoja tuhansia yksilöitä eri puolilta Eurooppaa ja Pohjois-Afrikkaa”. Harald ja poikansa Håkan tekivät myös yhteisiä keruumatkoja ulkomaille, mm. vuonna 1926 Espanjaan ja Marokkoon.

Håkan Lindbergin merkitys Kanarian hyönteislajiston selvittäjänä käy hyvin ilmi vuonna 2009 julkaistusta tuon saariston hyönteisluettelosta. Siinä ’Lindberg’ esiintyy hyönteislajien tai -alalajien auktorina noin 170 kertaa ja ’lindbergi’ lajiejepiteettinä 17 kertaa; lisäksi Håkanille on omistettu endeemiset suvut *Lindbergopsallus* (Hemiptera, Miridae; 5 lajia) ja *Lindbergius* (Coleoptera, Curculionidae; 1 laji).

— Arto Kurtto



En la historia de la entomología canaria destacan varias expediciones finlandesas, que realizaron múltiples campañas al archipiélago en los años 1931, 1947, 1949, 1950 y 1951. Entre los entomólogos que participaron en ellas figura Hakån Lindberg, especialista en chinches -heterópteros-, que visitó todas las islas y colectó intensamente gran variedad de insectos.

El material capturado en estas expediciones se conserva en el Museo Zoológico de Helsinki; la colección de Hakån Lindberg es una de las mayores y mejor conservadas de insectos de Canarias.

### NOTAS SOBRE LA COLECCIÓN

Los coleópteros espantosos fueron colectados por Harald Lindberg en el año 1949 y donados al Museo de Ciencias Naturales de Tenerife. La identificación de los especímenes fue realizada por su padre, el profesor Harald Lindberg (1871-1963), botánico y especialista en este grupo de insectos.

”Hakån” Lindbergin esittely Teneriffan **Museo de la Naturaleza y el Hombre**n näyttelyssä. Valokuvassa Lindberg perheensä ja paikallisen entomologin kanssa Vueltas de Tagananan maisemissa Itä-Teneriffan Anagan niemimaalla 1957. Valokuvat Arto Kurtto.

Kanarian endemiitti *Tropinota squalida canariensis* Lindberg 1950 (Coleoptera, Scarabaeidae) sinappikaalin (*Eruca vesicaria*) kukassa. El Hierro, Las Playas 4.4.2013.

Teneriffan **Museo de la Naturaleza y el Hombre**lla on oma ystäväyhdistys **Amigos del Museo**, jonka **Makaronesia** -lehden numeron 0 (I) kanssa komeilevat museon rakennus kehyksinään liekipuut (*Delonix regia*), sisäkuva museon merenelävosastolta ja yhdistyksen logo kanarianraakkipiineen (*Dracaena draco*).

